

Ebelik İlk ve Son Sınıf Öğrencilerinin Mesleki Aidiyetlerinin Değerlendirilmesi Evaluation of Professional Belonging to Midwifery First and Final Year Students

Bu araştırma 8-10 Ekim 2020 tarihleri arasında 3. Uluslararası 4. Ulusal İstanbul Ebelik Günlerinde sözel sunum olarak sunulmuştur.

Ayça DEMİR YILDIRIM¹, **Tuğba YILMAZ ESENCAN¹**, **Fatma Nur AYDIN¹**, **Ayşegül AKINCI¹**, **Elif Füsün DAĞLI¹**, **Hüsne Kübra DEMİR¹**, **Ayşe Ulya AKSU¹**

¹ Üsküdar Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Ebelik Bölümü, İstanbul, Türkiye

Özet

Araştırma, ebelik bölümü ilk ve son sınıf öğrencilerinin mesleki aidiyet düzeylerini belirlemek amacıyla tanımlayıcı olarak yapılmıştır. Araştırmada örneklem seçimine gidilmemiş olup evreni oluşturan tüm öğrencilere ulaşılması hedeflenmiştir. Araştırmaya katılmayı kabul eden toplam 231 öğrenci örnekleme dahil edilmiştir. Verilerin toplanmasında, Bilgi Formu ve Ebelik Aidiyet Ölçeği kullanılmıştır. Araştırma bulgularına göre; mesleği tercih etme sıralamasında ilk tercihlerinde ebelik bölümünü seçme durumu ile tercih yaparken mesleği bilme durumunda 1. sınıf ve 4. sınıf öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0,05$). Ebelik aidiyet ölçeği puan ortalamasının 4. sınıflarda daha yüksek olduğu, 4. sınıf ve 1. sınıf öğrencileri ölçek puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmüştür ($p<0,05$). Ebelik aidiyet ölçeği toplam puanı ve alt boyut puanları arasında pozitif yönde bir korelasyon olduğu bulunmuştur. Araştırma sonucunda; 1. sınıf ebelik öğrencilerinin meslek seçiminde daha bilinçli olduğu ve öğrencilerin aldıkları lisans eğitiminin ebelik aidiyetlerini yükselttiği bulunmuştur. Ebelikte aidiyetin daha da güçlendirilmesi için lisans ve lisansüstü eğitiminin oldukça önemli olduğu düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Aidiyet, ebelik, ebelik öğrencisi, mesleki aidiyet.

Abstract

The research was carried out as a descriptive study in order to determine the professional belonging levels of the first and last year students of the midwifery department. Sample selection was not made in the study, and it was aimed to reach all the students who made up the universe. A total of 231 students who agreed to participate in the study were included in the sample. In collecting the data, the Information Form and the Midwifery Belonging Scale, which is used to determine the level of belonging, were used. According to the research findings; Statistically significant difference was found between 1st and 4th grade students in choosing the midwifery department in their first choice in the order of choosing the profession and knowing the profession while choosing ($p<0.05$). It was observed that the midwifery belonging scale mean score was higher in the 4th grade, and there was a statistically significant difference between the scale mean scores of the 4th grade and 1st grade students ($p<0.05$). A positive correlation was found between the midwifery belonging scale total score and sub-dimension scores. As a result of the research, it was found that first year midwifery students were more conscious in choosing a profession and the undergraduate education they received increased their midwifery belonging. It is thought that undergraduate and graduate education is very important in order to further strengthen the sense of belonging in midwifery.

Keywords: Belonging, midwife, midwifery student, professional affiliation.

1. Giriş

İnsanlığın varoluşuyla beraber başlayan aidiyet duygusu, kişinin tüm hayatında özellikle de sosyal yaşamında kabul görmesi açısından önemli bir ihtiyaçtır (Aktürk ve ark., 2021). Aidiyet kişinin kendisi ve çevresiyle olan ilişkilerinin temeli oluşturmakta ve aynı zamanda bireyin kendini değerli hissedip, yaşamın önemli bir parçası olarak algılamasını da sağlamaktadır (Duru, 2015).

Meslek, bireyin belli bir eğitimden geçtikten sonra elde ettiği belirli sistem, bilgi ve becerilere dayandırılan hizmet vermek amacıyla yapılan bir uğraştır (Yücel ve ark., 2018). Mesleki aidiyet ise; bireyin mesleğini benimsemeye beraber sahip çıkarak sürekliliği için çaba göstermesi, severek yapması olarak tanımlanmaktadır (Aktürk ve ark., 2021). Mesleki aidiyetleri yüksek olan kişiler, mesleklerinin amaçlarını benimsemiş, inançları güçlü, mesleği için gelişime açık, çaba sarf eden, mesleğini geliştirmeye yönelik çalışan ve mesleki motivasyonları yüksek özellikleri taşımaktadır (Duru, 2015). Mesleki bağlılık kişinin mesleğiyle kurduğu duygusal bağ olup her bireye göre değişiklik göstermektedir. İnsanlar günlük yaşantısında zamanının büyük bir çoğunluğunu mesleki sürecinde geçirdiği için bireylerin mesleki bağlılık düzeyi ile özel yaşamlarındaki mutluluğun doğru orantılı olduğunu olduğu belirtilmektedir (Gümüşdaş ve ark., 2021).

Mesleki aidiyeti yüksek olan kişilerde iş veriminin artmasıyla beraber işverenlerin mesleki aidiyeti yüksek sağlık çalışanlarını tercih ettiği de görülmektedir (Tella, 2007). Yapılan çalışmalarda bireyin iş hayatındaki kalitesinin artmasıyla beraber yaşam kalitesinin de arttığı ifade edilmektedir (Özdevecioğlu ve Aktaş, 2007). Mesleki aidiyette etkili olan faktörlerden bir diğeri de mesleki örgütlenme ile ilişkilidir (Özdevecioğlu ve Aktaş, 2007; Tella, 2007). Ebelikte nitelikli hizmet sunumu için mesleki örgütlerin güçlenmesi, ebelerin mesleklerini sevip doyum alarak yerine getirmelerinin sağlanması ve aidiyetlerinin yükseltilmesi gerekmektedir (Toker ve ark., 2020).

Toplum sağlığının korunması, sürdürülmesi ve sorunlarıyla mücadele etmede önemli rol oynayan ebeler profesyonel değerlerini ebelik eğitiminde kazanmaktadır (Yücel ve ark., 2018). Fakat iş doyumunu diğer mesleklerdeki gibi ebelik mesleğinde de birçok faktörden etkilenmektedir. Bunlar: maaş, yönetim şekli, idari yönetim, politika, prosedürler, personelin kişisel özelliği şeklinde sıralanabilir (Toker ve ark., 2020). Toplumların sağlık, mutluluk ve refah düzeylerinin artmasında o toplumun sağlık profesyonellerinin mesleklerindeki iş doyumunun da etkili olduğu görülmektedir (Özdevecioğlu ve Aktaş, 2007; Toker ve ark., 2020). Bu nedenle sağlık ekibinde çalışan her bir meslek üyesinin mesleki aidiyetlerinin artırılması mesleki doyuma ve dolaylı olarak tüm topluma yansıtacak bir kazanıma yol açacaktır (Toker ve ark., 2020).

Literatürde ebelik öğrencilerinin yaşam memnuniyeti ve mesleki aidiyetini irdeleyen bir çalışma sonucunda alınan sonuçların olumlu olmasının yanında Covid 19 pandemisi ile birlikte geçirilen bu zor dönemin aidiyet üzerine olumlu katkılarının olduğu bulunmuştur (Altıparmak ve ark., 2021). Aidiyet duygusu ebelik öğrencilerinin klinik eğitimi için ön bir koşul olup bu duygunun gelişmesinde öğrencilerin uyumu, meslektaşları ve arkadaşlarıyla iletişimi, öğrenci – hasta etkileşiminin de etkin rol

oynadığı bilinmektedir (Saadatbakht ve ark., 2019). Aidiyet duygusu gelişen öğrencilerin eğitim ortamında daha aktif olduğu ve eğitim faaliyetlerinde motivasyonlarının ise daha yüksel olduğu bildirilmiştir. Düşük benlik saygısı, depresyon, yüksek düzeyde stres, klinik ortamda artan gerilim gibi faktörler de aidiyet duygusunu olumsuz etkilemektedir (Ashktorab ve ark., 2017). Bu faktörler göz önünde bulundurulduğunda mesleki aidiyetin güçlenmesi beklenen sonuç olacaktır. Ebelik öğrencilerinin topluma ve kadınlara nitelikli hizmet vermesi için daha öğrencilik döneminde iken mesleki aidiyetlerinin güçlendirilmesi mesleğin güçlenmesine de katkı sağlayacaktır (Baskaya ve ark., 2020; Saadatbakht ve ark., 2019).

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Amacı

Araştırma, ebelik bölümü ilk ve son sınıf öğrencilerinin mesleki aidiyet düzeylerini belirlemek amacıyla tek merkezde, kesitsel ve tanımlayıcı olarak yapılmıştır.

2.2. Araştırmanın Soruları

Araştırmada aşağıdaki sorulara cevap aranmaktadır:

- Ebelik 1. sınıf ile 4. sınıf öğrencilerinin mesleği tercih etme sıralaması ve sebepleri arasında bir fark var mıdır?
- Ebelik 1. sınıf ile 4. sınıf öğrencilerinin Ebelik mesleği hakkındaki görüşleri ve Ebelik aidiyet ölçeği puan ortalamaları arasında bir fark var mıdır?

2.3. Araştırmanın Evren ve Örnekleme

Araştırma, İstanbul Anadolu yakasında bulunan bir vakıf üniversitesinin sağlık bilimleri fakültesi, ebelik bölümünde Eylül 2019-Aralık 2021 tarihleri arasında yürütülmüştür. Araştırmanın evrenini, İstanbul'da bulunan bir vakıf üniversitenin Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik bölümü 1.ve 4. sınıflarında öğrenim gören 240 öğrenci oluşturmuştur. Araştırmada örneklem seçimi yapılmadan çalışmaya katılmayı kabul eden (2019-2020 eğitim yılı ve 2020-2021 eğitim öğretim yılında) birinci sınıf 116 ve dördüncü sınıf 115 olmak üzere toplam 231 öğrenci ile tamamlanmıştır. Araştırmanın güç hesaplaması G power* v3.1.9 programında post hoc analizi yapılmış, $\alpha=0,05$ etki büyüklüğü 0,25 alınarak gücü 0,96 olarak hesaplanmıştır. Örnekleme dahil edilme kriteri olarak ebelik bir ve dördüncü sınıf öğrencisi olup çalışmaya katılmaya gönüllü olmak belirlenmiştir. Ebelik Bölümü 2 ve 3. sınıf öğrenciler çalışmadan dışlanmıştır.

2.4. Verilerin Toplanması ve Veri Araçları

Verilerin toplanmasında Bilgi Formu ve aidiyet düzeyinin belirlenmesi için kullanılan Ebelik Aidiyet Ölçeği kullanılmıştır.

2.4.1. Bilgi Formu; Literatür doğrultusunda (Yücel ve ark., 2018; Saadatbakht ve ark., 2019; Baskaya ve ark., 2020; Aktürk ve ark., 2021; Aktürk ve ark., 2021) araştırmacılar tarafından oluşturulan bu form iki bölümden ve toplam 20 sorudan oluşmaktadır. Bu formunun ilk bölümünde öğrencilerin

sosyodemografik özellikleri ile ilgili 12 soru yer almaktadır. Formun devamında da ebelik mesleğini tercih etme sırası ve tercih sebebine ilişkin 8 soru yer almaktadır.

2.4.2. Ebelik Aidiyet Ölçeği; Başkaya ve ark. (2018) tarafından geliştirilen 5'li likert tipi ölçek 22 madde ve dört faktörden oluşmaktadır. Duygusal aidiyet, Mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme, Mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme ve Meslekte görev ve yetki sınırı olarak dört faktör ile mesleki aidiyet değerlendirilmektedir. Bu değerlendirmeden alınabilecek puan 22 ile 110 arasında değişmektedir. Ölçekten alınmış olan puanın yükselmesi mesleki aidiyetin arttığını göstermektedir. Baskaya ve ark. çalışmasında ölçeğin Cronbach Alfa Katsayısı 0,90 olarak bulunurken (Başkaya, 2018), bu çalışmada Cronbach Alfa Katsayısı 0,958 (94,12±17,86) olarak bulunmuştur.

2.5. Araştırmanın Uygulanması: Araştırma verileri toplanmadan önce örneklem grubundan 10 öğrenci ile ön uygulama yapılarak veri toplama formları anlaşılabilir ve uygulanabilirlik yönünden değerlendirilmiştir. Ön uygulama sonrasında form üzerinde değişiklik yapılmamış olup bu öğrenciler çalışmaya alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilerden yazılı olarak Bilgilendirilmiş Gönüllü Olur Formu alındıktan sonra veri toplama formları dağıtılmıştır. Veri toplama formları öğrenciler tarafından ortalama 20-25 dakikada yanıtlanmıştır.

2.6. Araştırmanın Etik Yönü

Araştırmaya başlamadan önce Üsküdar Üniversitesi girişimsel olmayan araştırmalar etik kurulundan (tarih: 28.06.2021; karar no: 07) onay alınmıştır. Araştırmaya başlamadan önce araştırmada kullanılan ölçeğin geçerlilik ve güvenilirlik çalışmalarını yapan araştırmacılardan e-posta aracılığıyla ölçek kullanım izni alınmıştır. Araştırmaya katılmayı kabul eden öğrencilere çalışmanın amaç ve kapsamı açıklanarak sözel ve yazılı onamları alınmıştır. Çalışma, Helsinki Deklarasyonu Prensiplerine uygun olarak yapılmıştır.

2.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırmadan elde edilen sonuçlar; bir merkezde yürütülmesinden dolayı sınırlılık taşımaktadır. Bu nedenle araştırmanın sonuçları yalnızca araştırmaya katılan üniversitenin öğrenci grubuna genellenebilir.

2.8. Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi

Araştırmada elde edilen veriler SPSS 26,0 programı kullanılarak analiz edilmiştir. Verilerin değerlendirilmesinde tanımlayıcı istatistiksel yöntemleri olarak sayı, yüzde, ortalama, standart sapma kullanılmıştır. Verilerin dağılımını değerlendirmek için Kolmogorov Smirnov testi kullanıldı. Değişkenlerin dağılım özelliklerine göre verilerin analizinde nonparametrik testlerden Mann Whitney U, Ki kare ve Spearman Korelasyon testi uygulanmıştır. Anlamlılık için sınır değer olarak $p < 0,05$ kabul edilmiştir.

3. Bulgular

Araştırma 2020-2021 ve 2021-2022 eğitim döneminde ebelik bölümü birinci sınıf ve dördüncü sınıfta okuyan toplam 231 öğrenci ile tamamlanmıştır. Öğrencilerin sosyodemografik verileri Tablo 1'de verilmiştir.

Tablo 1. Ebelik Öğrencilerinin Sosyo-Demografik Özelliklerine İlişkin Bulgular (n=231)

Değişkenler		N	\bar{X}	\pm Ss.	Min-maks
Yaş		231	20,88	1,74	18 24
Değişkenler	%	N	Değişkenler	%	N
Sınıfı			Okuduğu Lise Türü		
Birinci	50,2	116	Anadolu Lisesi	45,5	105
Dördüncü	49,8	115	Fen Lisesi	1,7	4
Medeni Durumu			Meslek Lisesi	18,6	43
Bekar	99,6	230	Düz Lise	4,3	10
Evli	0,4	1	Özel Lise	14,3	33
			İmam Hatip Lisesi	15,6	36
Çalışma Durumu			Kardeş Durumu		
Çalışıyor	9,5	22	Yok	0,4	1
Çalışmıyor	90,5	209	1	5,8	14
			2-3	66,9	153
			4-6	23,4	54
			7-10	3,5	9
Toplam	100,0	231	Toplam	100,0	231

Ebelik öğrencilerinin mesleği tercih etme sıralaması ve sebeplerine ilişkin veriler Tablo 2’de verilmiştir. Ebelik öğrencilerinin bölümü tercih etme sırası çoğunlukla ilk beş tercih içinde olmakla birlikte ilk tercihlerinde ebelik bölümünü seçme durumu ve tercih yaparken mesleği bilme durumu 1. sınıf ve 4. sınıf öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$). Ebelik bölümünün tercih edilme nedenleri incelendiğinde hem 1. hem de 4. Sınıf öğrencilerinin en fazla iş garantisi nedeniyle mesleği seçtiği arkasından da mesleği istemesi nedeni seçtiği görülmekle birlikte 1. sınıf ve 4. sınıf öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p < 0.05$) (Tablo 2).

Tablo 2. Ebelik Mesleğini Tercih Etme Sırası ve Tercih Sebebine İlişkin Bulgular

	Değişken	1. Sınıf		4. Sınıf		Test	p
		%	N	%	N		
Tercih Sırası	Bir ila Beşinci Tercih Sırası	68,7	79	55,7	64	4,974**	0,014*
	Altı ila Onuncu Tercih Sırası	14,8	17	19,1	22		
	On bir ve Üzeri Tercih Sırası	9,6	11	9,6	11		
	Ek Tercih	1,7	2	4,3	5		
	Yatay Geçiş	5,2	6	11,3	13		
Bölümü Kazandığında Yaşadığı Duygu	Sevinç	75,0	87	73,0	84	6,764**	0,235*
	Üzüntü	0,9	1	3,5	4		
	Öfke	4,3	5	3,5	4		
	Şaşkınlık	8,6	10	13,9	16		
	Kafa Karışıklığı	4,3	5	4,3	5		
	Duygu yok	6,9	8	1,7	2		
Tercih Yaparken Mesleği Bilme Durumu	Biliyor	87,1	101	63,5	73	18,639**	0,000*
	Duymuş ama nasıl bir meslek bilmiyor	12,1	14	27,8	32		
	Bilmiyor	0,9	1	1,7	2		

Tablo 2. Ebelik Mesleğini Tercih Etme Sırası ve Tercih Sebebine İlişkin Bulgular (Devamı)

	Değişken	1. Sınıf		4. Sınıf		Test	p	
		%	N	%	N			
Tercih Nedeni	İş Bulma Kolaylığı	49,6	56	38,7	43			
	Mesleği isteme	30,1	34	34,2	38			
	Aile isteği	0,0	0	7,2	8			
	Dershane Yönlendirmesi	0,9	1	0,9	1			
	Hatalı tercih	0,0	0	0,9	1			
	Sağlık Alanında olması	3,5	4	7,2	8	17,911**	0,024*	
	Ebelik mesleğini sevmeye	6,2	7	4,5	5			
	Üniversite puanımın bölüme yetmesi	3,5	4	4,5	5			
	İnsanlara Yardım etmeyi Sevme	4,4	5	1,8	2			
	Tekrar Sınava Girmek istememe	1,8	2	0,0	0			
	Okuldaki öğretmenin tavsiyesi	0,0	0	0,9	1			
	Mezun Olduktan Sonra Çalışmak İstedığı Yer	ASM-AÇSAP-TSM	19,1	22	42,6	49		
İl Sağlık-İlçe Sağlık Müdürlükleri		19,1	22	7,8	9			
Eğitim ve Araştırma Hastanesi		37,4	43	24,3	38			
Dal Hastaneleri		13,0	15	5,2	6	33,313**	0,000*	
Devlet Hastanesi		6,1	7	4,3	5			
Özel Hastane		2,6	3	2,6	3			
Serbest Ebelik		0,0	0	5,2	6			
	Değişken	1. Sınıf		4. Sınıf		Test	p	
		%	N	%	N			
	Akademisyen	2,6	3	4,3	5			
	Alan Dışı	0,0	0	1,7	2			
	Yönetici	0,0	0	0,9	1			
	Çalışmak İstemiyor	0,0	0	0,9	1			
	Mesleğin Geleceği Hakkında Düşüncesi	İyimser	89,5	102	91,3	105		
		Kötümser	10,5	12	7,8	9	1,408**	0,574*
		Ne İyimser Ne Kötümser	0,0	0	0,9	1		

*p<0,05, ** Ki kare

Katılımcıların Ebelik mesleği hakkındaki görüşleri ve Ebelik aidiyet ölçeği puan ortalamaları arasındaki ilişkiye bakıldığında; duygusal aidiyet, mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme, mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme ölçek alt boyutları puan ortalamalarının 4. Sınıf ebelik öğrencilerinde daha yüksek olduğu ve 4. sınıf ve 1. sınıf öğrencileri puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu görülmüştür (p<0.05) (Tablo 3).

Tablo 3: Öğrencilerin Meslek Hakkında Görüşleri ve Ebelik Aidiyet Ölçeği Puan Ortalaması Arasındaki İlişkiye Ait Bulgular

	1. Sınıf		4. Sınıf		F	p
	$\bar{X} \pm SS$	MR	$\bar{X} \pm SS$	MR		
Ebelik Aidiyet Ölçeği Toplam Puan	94,19±11,16	98,70	94,06±22,76	133,45	-3,955**	0,000*
Alt Ölçek Puanları						
Duygusal Aidiyet Alt Ölçek Puanı	30,67±4,34	105,45	30,48±7,65	126,64	-2,456**	0,014*
Mesleki Rol ve Sorumluluk Alt Ölçek Puanı	30,93±4,45	105,71	30,45±7,27	126,38	-2,378**	0,017*
Mesleki Gelişim ve Olanaklar Alt Ölçek Puanı	20,23±3,05	102,76	20,52±5,25	129,36	-3,044**	0,002*
Mesleki Görev ve Yetki Sınırlıları Alt Ölçek Puanı	12,35±2,68	108,71	12,60±3,32	123,35	-1,704**	0,088*

MR: Mean Rank *p<0,005, ** Mann Whitney U Test

Ebelik aidiyet ölçeği toplam puanı ve alt boyut puanları arasında pozitif yönde bir korelasyon olduğu bulunmuştur (Tablo 4).

Tablo 4. Ebelik Aidiyet Ölçeği Toplam Puanı ve Alt Boyut Puanlarının Korelasyon Analizi**

Değişkenler	X±SS	Duygusal Aidiyet Alt Ölçek Puanı		Mesleki Rol ve Sorumluluk Alt Ölçek Puanı		Mesleki Gelişim ve Olanaklar Alt Ölçek Puanı		Mesleki Görev ve Yetki Sınırlıları Alt Ölçek Puanı	
		r	p	r	p	r	p	r	p
Duygusal Aidiyet Alt Ölçek Puanı	30,58±6,19	1							
Mesleki Rol ve Sorumluluk Alt Ölçek Puanı	30,69±6,01	0,843	0,000*	1					
Mesleki Gelişim ve Olanaklar Alt Ölçek Puanı	20,37±4,28	0,874	0,000*	0,854	0,000*	1			
Mesleki Görev ve Yetki Sınırlıları Alt Ölçek Puanı	12,47±3,01	0,643	0,000*	0,645	0,000*	0,623	0,000*	1	
Ebelik Aidiyet Ölçeği Toplam Puan	94,12±17,86	0,949	0,000*	0,943	0,000*	0,936	0,000*	0,759	0,000*

4. Tartışma

Araştırmanın sonucuna göre 1. (%68,7) ve 4. sınıf (%55,7) ebelik öğrencilerinin bölümü ilk beş tercih içinde seçtikleri ve tercih yaparken mesleği bilme durumunun 1. sınıf (%87,1) ve 4. sınıf (%63,5) öğrencileri arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu bulunmuştur (p<0,05). Ebelik bölümünün tercih edilme nedenleri incelendiğinde hem 1. hem de 4. Sınıf öğrencilerinin en fazla iş garantisi nedeniyle mesleği seçtiği arkasından da mesleği istemesi nedeni seçtiği görülmüştür. Literatürdeki çalışmalar incelendiğinde, ebelik mesleğini tercih nedenleri çeşitlilik göstermektedir. Çevik ve Alan'ın (2021) ebelik 3. Sınıf ile 4. sınıf öğrencileri ile yaptıkları çalışmada, katılımcıların mesleği tercih etme nedenleri mesleği sevmeye ve isteme, atama kolaylığı, puana göre seçim şeklinde sıralanmaktadır. Ebelik öğrencileri ile yapılan diğer araştırmalarda, öğrencilerinin mesleği tercih etme nedenleri

arasında büyük çoğunluğunun mesleği isteme ve ikinci sırada iş bulma kolaylığından dolayı tercih ettiği bulunmuştur (Aksoy ve ark., 2017; Ay ve ark., 2018). Benzer çalışmalarda da ebelik öğrencilerin büyük çoğunluğunun iş bulma imkanından dolayı tercih ettiğini bildirilmektedir (Amanak ve ark., 2021; Yücel ve ark., 2017). Yapılan çalışmalarda ebelerin mesleklerini sevmelerinin mesleki aidiyetlerini de yükseldiği bulunmuştur (Aktürk ve ark., 2021; Çevik ve Alan, 2021). Araştırmamızın sonuçlarının literatür ile paralel olduğu görülmektedir.

Bu çalışmada öğrencilerin büyük çoğunluğunun (1. sınıf: %89,6; 4. sınıf: %91,3), ebelik mesleğinin geleceği hakkında iyimser düşündüğü bulundu. Bir mesleğe yönelik pozitif bir görüş ve davranışlara sahip olmak meslek seçiminde, uyumlanmada, verimli bir çalışma yaşamı sürdürmede ve mesleğin gelişimine katkı sağlamada oldukça önemlidir (Demir ve Taşpınar, 2021). Toplumun ebelik mesleğine bakış açısını irdeleyen çalışmalarda ebelik mesleğinin statüsünün düşük olarak algılandığı ve toplumun çoğunluğunun ebeyi sadece doğum yaptıran kişi olarak ifade ettikleri görülmüştür (Demir ve Taşpınar, 2021; Gökçek ve Yazıcı, 2022). Ebelik mesleği doğum yaptırmakla sınırlandırılmaması gereken çok yönlü bakım ve destek uygulamalarını içeren bir meslektir. Bu şekilde düşünüldüğünde ebelik öğrencilerinin gelecekte en büyük beklentisinin, ebelik mesleği hakkında toplumdaki görüş ve inançların değişmesi ve gelişmesi olabileceği düşünüldü.

Demir ve Taşpınar'ın (2021) ebelik öğrencilerinin tüm sınıfları ile yapmış olduğu çalışmada öğrencilerin %54,3'ü mesleki anlamda geleceğe pozitif baktığını belirtirken; Yılmaz ve ark. (2014) hemşire ve ebelerle yapmış olduğu başka bir çalışmada, ebelerin geleceğe bakış açısını %39,7'si kısmen olumsuz bulurken; %36,5'i olumsuz, %23,8'i mesleğin geleceğini olumlu görmüştür. Yurtsal ve ark. (2014) ebelik 1. ve 4. Sınıflarla yapmış olduğu çalışmada ise mesleğin geleceğine olan bakış açısı %76,3 oranında iyimser bulunmuştur.

106 ebelik bölümü öğrencisiyle 2017 yılında yapmış olan bir çalışmada öğrencilerin %95,3'ü mezun olduktan sonra ebelik mesleğini yapmak istediğini, %79,2'si ise mezun olduktan sonra kariyer yapmayı istediğini ifade eder iken; Yücel ve ark. (2017) 1. ve 4. sınıf olan 229 ebelik öğrencisi ile yaptıkları çalışmada ise öğrencilerin %83,2'si mezun olduktan sonra ebe olarak çalışmak istediğini, %13,8'i akademisyen olmak istediğini, %3'ü ise ebelik mesleğini yapmak istemediğini belirtmiştir (Ayten ve ark., 2017; Yücel ve ark., 2017).

Aktürk ve ark. (2021) ebelik öğrencileri ile gerçekleştirdikleri çalışmada mesleği kendi isteği ile seçenlerin mesleki aidiyetlerinin de yüksek olduğu bulunmuştur. Başkaya ve ark. (2020) çalışmasında da benzer sonuçlara ulaşılmıştır. Çevik ve Alan'ın (2021) araştırmasında 3. sınıf öğrencilerinin mesleki aidiyet puanlarının 4. sınıf öğrencilerine göre anlamlı düzeyde daha yüksek olduğu bulunmuştur. Bu çalışmada da 4. Sınıf öğrencilerinin aidiyet puanlarının daha yüksek olduğu görülmüştür.

Başkaya ve ark. (2020) çalışmasında, mesleki aidiyette en yüksek ortalamanın mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme, en düşük ortalamanın ise mesleki gelişme ve olanakları değerlendirme alt boyutunda olduğunu bulunmuştur. Başka bir çalışmada da ebelik öğrencilerinin mesleki aidiyet ölçeğinden en yüksek ortalamayı mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirmeden aldığı, en düşük

ortalamayı da meslekte görev ve yetki sınırı boyutundan aldığı saptanmıştır (Çevik ve Alan, 2021). Bu araştırmada 1. sınıf öğrencilerinin mesleki aidiyette en yüksek ortalamanın mesleki rol ve sorumlulukları yerine getirme, en düşük ortalamanın ise mesleki görev ve yetki sınırları alt boyutunda olduğunu; 4. sınıf duygusal Aidiyet alt boyutundan en yüksek ortalamayı aldığı yine 1. sınıflarla benzer şekilde en düşük ortalamanın ise mesleki görev ve yetki sınırları alt boyutunda olduğu bulundu. Bu durumun katılımcıların henüz öğrenci olmasından kaynaklı olduğu ve çalışma yaşamına başlayınca mesleki görev ve yetki sınırları konusundaki gelişimlerinin artacağı düşünüldü.

5. Sonuç

Bu araştırmada; ebelik mesleğinin öğrenciler tarafından her geçen yıl daha bilinçli bir şekilde seçildiği ve ebelik eğitimi ile mesleki aidiyetin güçlendiği bulunmuştur. Ebelik ilk ve son sınıf öğrencilerinin mesleki aidiyetlerini değerlendiren sınırlı çalışma olması nedeniyle araştırmanın literatüre katkı sağladığı düşünülmektedir. Ayrıca bu araştırma ile; ebelik eğitiminin mesleki aidiyet kazanımındaki etkinliğine ve akademisyenlerin mesleki aidiyetin güçlenmesindeki etkisine dikkat çekerek mesleğin güçlenmesinde aidiyetin önemi vurgulanmıştır.

Ebelik mesleğinde aidiyetin kazandırılmasının lisans döneminde iken sağlanması, mesleki aidiyetin sağlam temellerinin oluşmasını sağlayacaktır. Aidiyet duygusu bir ebe için oldukça önemli bir kavram olup yapmış olduğu ebelik bakımına da yansiyacak bir etmendir. Mesleki aidiyet duygusunun ebelik 1. sınıftan itibaren aşılması ve mezun olmadan öğrencilik döneminde kazandırılması mesleki geleceğin şekillendirilmesinde en büyük kazanım olacaktır. Henüz öğrenci bir ebe iken kazanılan mesleki farkındalık ve aidiyet çalışmaya başlayınca daha da gelişecek ve yapılan ebelik hizmetinin niteliğinin de artmasını sağlayacaktır. Bu nedenle ebelik eğitiminde aidiyetin kazandırılmasına yönelik eğitimlerin verilmesi için ebe akademisyenlerin varlığı kilit rol oynamaktadır. Ebelik öğrencilerin ebe akademisyenler tarafından yetiştirilmesi mesleki aidiyetin güçlenmesine ve mezun olduktan sonra da ebelik hizmetlerinde kaliteli ve nitelikli bakım yansımalarına neden olacak ve ülkemizdeki kadınların hak ettiği nitelikli ebelik bakımına ulaşmaları sağlanacaktır.

Yazarların Katkısı

Konu Seçimi: ADY; Tasarım: TYE, ADY; Planlama: TYE, ADY; Veri toplama: TYE, ADY, FNA, AA, EFD, HKD, AUA; Analiz: ADY; Makalenin yazımı: TYE, ADY, FNA, AA; Eleştirel gözden geçirme: TYE, ADY.

Çıkar Çatışması

Yazarların herhangi bir çıkara dayalı ilişkisi yoktur.

Kaynakça

Aksoy, Ö.D., Pınar, Ş.E., Yurtsal, Z.B., Uçuk, S., Şahin, T., & Yılan, H. (2017). Doğum eylemine aktif olarak katılan ebelik öğrencilerinin kaygı ve öz-güven düzeylerinin incelenmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(2), 42-53.

Aktürk, S., Kızılkaya, O., Çelik, T., & Yılmaz, T. (2021). Ebelik bölümü son sınıf öğrencilerinin mesleki aidiyet düzeyleri ve etkileyen faktörler: Kesitsel bir çalışma. *Ebelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 4(1), 23-33.

- Altıparmak, S., Yılmaz, A.N., & Aksoy, Y.D. (2021). The effect of Covid-19 phobia on the satisfaction with life and family sense of belonging levels of midwifery students. *Journal of Basic And Clinical Health Sciences*, 3, 66- 75. <https://doi.org/10.30621/jbachs.904429>
- Amanak, K., Şeker, S., & Canbay, F.Ç.E. (2021). Ebelik öğrencilerinin lisansüstü eğitim ve kariyer tercihlerinin belirlenmesi: bir karma yöntem çalışması. *Düzce Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 10(1), 58-67. <https://doi.org/10.33631/duzcesbed.537157>
- Ashktorab, T., Hasanvand, S., Seyedfatemi, N., Salman, i N., & Hosseini, S. (2017). Factors affecting the belongingness sense of undergraduate nursing students towards clinical setting: a qualitative study. *Journal of Caring Sciences*, 6(3), 221–235. <https://doi.org/10.15171/jcs.2017.022>
- Ay, F., Keçe, M., İnci, İ, Alkan, N, & Acar, G. (2018). Ebelik öğrencilerinin meslek algıları ve kariyer planlarını etkileyen faktörler. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 7(2), 74-82. <https://doi.org/10.5505/bsbd.2018.09815>
- Ayten, D., Cangöl, E., & Sögüt, S. (2017). Ebelik öğrencilerinin mesleki tercih hakkında düşünceleri. *Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 2(2), 15-23.
- Baskaya, Y., Sayiner, F.D., & Filiz, Z. (2020). How much do I belong to my profession? A scale development study: midwifery belonging scale. *Health Care for Women International*, 41(8), 883-898. <https://doi.org/10.1080/07399332.2020.1716765>
- Başkaya, Y. (2018). Türkiye'deki ebelerin mesleki aidiyeti ve tükenmişlik düzeyleriyle ilişkisi [Basılmamış Doktora Tezi]. Eskişehir Osmangazi Üniversitesi.
- Çevik, A., & Alan, S. (2021). Ebelik bölümü öğrencilerinin liderlik yönelimleri ile ebelik mesleğine aidiyet durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi. *Kadın Sağlığı Hemşireliği Dergisi*, 7(3), 182-196.
- Demir, R., & Taşpınar, A. (2021). Ebelik bölümü öğrencilerinin ebelik mesleğine bakış açıları ve gelecekte beklenenleri. *Adnan Menderes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 5 (3), 466-478. <https://doi.org/10.46237/amusbfd.780528>
- Duru, E. (2015). Genel aidiyet ölçeğinin psikometrik özellikleri: geçerlik ve güvenirlik çalışması. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 5(44),37-47.
- Gökçek, A.İ., & Yazıcı, S. (2022). Doğum desteği ve ebelik bakımı. *Avrasya Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(1), 93-99. <https://doi.org/10.53493/avrasyasbd.970423>
- Gümüüşdaş, M., Lazoğlu, M., & Apay, S. (2021). X ve Y kuşağındaki ebelerin mesleki bağlılıklarının karşılaştırılması. *Sağlık ve Hemşirelik Yönetim Dergisi*, 8, 77-85. <https://doi.org/10.5222/SHYD.2021.52385>
- Özdevecioğlu, M., & Aktaş, A. (2007). Kariyer bağlılığı, mesleki bağlılık ve örgütsel bağlılığın yaşam tatmini üzerindeki etkisi: iş-aile çatışmasının rolü. *Erciyes Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 28,1-20.
- Saadatbakht, M., Ahmadi, A., Mehdizadeh Zare Ansar, A., Azizzade Forouzi, M., & Jahani, Y. (2019). The effectiveness of group counseling with emphasis on communication skills on midwifery students sense of belonging in clinical settings. *Strides in Development of Medical Education*, 16(1), 1-7. <https://doi.org/10.5812/SDME.90362>
- Tella, A. (2007). Work motivation, job satisfaction, and organisational commitment of library personnel in academic and research libraries in Oyo State, Nigeria, *Library Philosophy and Practice*, 12-13. <http://digitalcommons.unl.edu/libphilprac/118>
- Toker, E., Turan, Z., & Seçkin, Z. (2020). Bir hastanede çalışan ebelerin mesleki örgütlenme durumu, iş doyumunu ve tükenmişlik düzeylerinin belirlenmesi. *Sağlık ve Toplum Dergisi*, 20(1), 88-97.
- Yılmaz, F., Şen, T., & Demirkaya, F. (2014). Hemşirelerin ve Ebelerin mesleklerini algılama biçimleri ve gelecekte beklenenleri, *Sağlık ve Hemşirelik Yönetimi Dergisi*, 1(3), 130-139. <https://doi.org/10.5222/SHYD.2014.130>
- Yurtsal, Z., Biçer, S., Duran, Ö., Şahin, A., Arslan, M., & Yavrucu, Ö.K. (2014). Sağlık Bilimleri Fakültesi Ebelik 1. ve 4. sınıf öğrencilerinin mesleğe ilişkin görüşlerinin belirlenmesi. *Erciyes Üniversitesi Sağlık Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 2(2), 15-25.

Yücel, U., Tuna, N., & Yüksel, E. (2017). Ebelik öğrencilerinin meslek ile ilgili görüşlerinin ve mezuniyet sonrası çalışmak istedikleri kurumların değerlendirilmesi. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 6(4), 69-76.

Yücel, U., Ünal, İ., Özdemir, T., Koyuncu, M., & Çakmak, N. (2018). Ebelik öğrencilerinin profesyonel değer algılarının belirlenmesi. *Medical Sciences*, 13(4), 94-104. <https://doi.org/10.12739/NWSA.2018.13.4.1B0056>.